

Kladivo na fake news vyrobili Češi

Software pomůže v boji proti dezinformacím

Praha 9.12.2020 – „Známa byla na testech, nevydržela čekat ve frontě a šla domů, přesto dostala na mobil zprávu, že je pozitivní na koronavirus“ ... nějak takto vypadá v poslední době snad nejrozšířenější falešná zpráva, šířící se sociálními sítěmi i ústním předáváním. Podobné dezinformace, zvané také fake news, mají jediný účel – zasít v příjemcích nejistotu, paniku a chaos. Rychleji a spolehlivěji odhalovat tzv. fake news nyní pomůže umělá inteligence z dílny českých vývojářů Cogniware. A to nejenom v Česku.

„V této době se těžko rozlišuje, co je pravda a co lež. Dezinformace se staly běžným nástrojem v boji o veřejné mínění, které může mít citelné dopady pro samotné fungování státu. Systém, který vyvíjíme, může státům výrazně pomoci. Odhalování fake news se totiž stává otázkou národní bezpečnosti,“

říká Ján Račko, majitel české společnosti Cogniware, která software, odhalující podvodníky vyvíjí. Podle Račka nový software využijí především státní složky, mezi něž patří tajné služby, které mají monitoring dezinformací v popisu práce. A přestože Cogniware dokončil vývoj systému teprve nedávno, zájemci z celého světa včetně Spojených Arabských Emirátů a dalších blízkovýchodních zemí, si u české firmy podávají dveře.

Podle tvůrců systému se dezinformace šíří nejlépe na sociálních sítích, kde se během okamžiku dostanou k desítkám tisíc uživatelů a sledování autorů fake news je tak poměrně složité. Systém od Cogniware ovšem monitoruje příspěvky a na základě pochopení obsahu zprávy, sociálních interakcí a dalších událostí na fake news závčas upozorní. Jelikož používá tzv. multibiometrii – několik biometrických prvků najednou (obličej, hlas, obsah zprávy a autora), pozná i takzvané „deep fakes“. To jsou uměle vytvořené, ale věrné vizuální podvrhy například projevů státníků, které jsou dnes k nerozeznání od originálu. Umělá inteligence Cogniwaru navíc neověřuje fakta, nepracuje s žádným encyklopedickým seznamem. Systém, fungující na bázi neuronových sítí, se postupně učí a soustředí se na to, co mají fake news společné – například slovní obraty a spojení.

„Dezinformace mají často podobné znaky. Může to být forma textu nebo je mohou mít na svědomí „známé firmy“ mezi autory. Těch faktorů je celá řada. Náš systém je ale dokáže rozpoznat a na konci procesu vypočítat „skóre“, podle kterého určí, s jakou pravděpodobností se jedná o fake news,“ vysvětluje Walter Pavliš, obchodní ředitel Cogniware.

Taktiky dezinformátorů nejsou vždy stejné, podle expertů se postupy liší například ve zdravotnictví nebo v politice. Umělá inteligence se ale dokáže „učit“ a tak odhalovat falešné zprávy spolehlivě – stačí vybrat obor. *„Systém se nejprve musí „vytrénovat“ na řadě případů, od pravdivých zpráv po nepravdivé. Dobře nastavený pak odhalí fake news ve zhruba 80 % procentech případů, s dalším*

učením se jen zpřesňuje. V dnešní záplavě všemožných zpráv a informací je velmi užitečné už to, že nástroj umí vyfiltrovat zprávy, které jsou podezřelé,“ popisuje Tomáš Tunega z Cogniware, který je odpovědný za realizace projektů na středním východě.

V blízké budoucnosti by tak mohly státní instituce mnohem rychleji odhalovat a vyvracet falešné zprávy a tím utnout jejich šíření už v samém zárodku. To by podle expertů velmi pomohlo právě v krizových situacích, jako je současná pandemie, kdy například fake news o zdravotnictví prohlubují nejistotu a zmatek.

„Úplně stačí, že lékaři musí napínat všechny síly, aby se porvali s koronavirem. Všemožné nesmysly o neexistenci viru nebo čipování boj pouze komplikují. Podrývají důvěru ve zdravotnictví, která je zvláště v současné době tak důležitá. Bylo by hezké, kdybychom se mohli soustředit pouze na léčení, a ne na vyvracení nesmyslů,“ říká MUDr. Petr Šonka, předseda Sdružení praktických lékařů.

Vývoj softwaru probíhá na základě projektu Výzkumu a Vývoje financovaného Technologickou Agenturou ČR v rámci programu TREND.

Více informací: info@cogniware.com